

veeteelt

GRAS

BOERENBLOGS

Droogte in grasjaar 2015

Het voorjaar en de zomer waren behoorlijk droog. De grasverhalen van de vier melkveehouders die VeeteeltGRAS Extra via het blad, via online blogs en films al het hele jaar op de voet volgt, onderstrepen dat. Hun verhalen openen deze vierde editie van VeeteeltGRAS Extra en laten zien dat de regionale verschillen in grasopbrengst groot zijn. Melkveehouder Jaap Schep uit Bergambacht spreekt ondanks het droge voorjaar en de droge zomer van opbrengsten die vergelijkbaar zijn met die in topgrasjaar 2014. De altijd vochtige veenweidegrond speelt daarin ongetwijfeld een rol. Hoe anders is het verhaal van Edwin Dinkelman, die in Oost-Nederland tot nu toe 20 procent minder gras van het land haalde. Ook in het hoge Noorden was door de droogte lange tijd sprake van meer stengels dan massa. Cees Sikken-ga en Jitske Bleker brachten op hun biologische melkveebedrijf tot nu toe 60 hectare minder aan de bult. In Oost-Vlaanderen was het ook droog, maar niet té. Elke keer was er op tijd een gepaste hoeveelheid regen, concludeert melkveehouder Geert Cools. Over de graskwaliteit zijn de veehouders niet ontevreden. Landelijk haalden de voorjaars- en zomerkuilen van 2015 met 948 en 916 vem de hoogste gemiddelden ooit. De eiwitgehalten zijn echter aan de lage kant. De vele zonuren stuwden de suikergehalten omhoog. Daardoor was de grasopname goed. Nu maar hopen dat er in de herfst nog mooi wat gras van het land komt.

VeeteeltGRAS maakte met elk van deze melkveehouders gedurende het grasseizoen van 2015 een film en blogs die te zien zijn op www.veeteelt.nl/voeding

Naam: **Jaap Schep**
 Aantal koeien: **470**
 Aantal hectaren: **195**
 Uitdaging: **weiden van 470 koeien**

➔ Kijk nu op www.veeteelt.nl/voeding voor een video over de grasteelt bij Jaap Schep

Jaap Schep: 'Opbrengsten hartstikke best en tevreden over weideseizoen'

Grasjaar zo goed als 2014

Melkveehouder Jaap Schep (44) stelde begin dit jaar dat gras op de vochtrijke grond in de Krimpenerwaard nooit de beperkende factor is. Dat blijkt. Waar collega's bijna overal in het land meerdere periodes worstelden met droogte, heeft het bedrijf in Bergambacht daar geen last van gehad. 'Ook wij kregen minder regen, maar niet minder gras. De opbrengst is vergelijkbaar met vorig jaar.'

Met 4 miljoen liter melk maakt Schep 450 ton kaas per jaar. Via kaascoöperatie De Producent vindt de Goudse Boerenkaas zijn weg naar kaasspecialzaken, supermarkten en het buitenland. Het grasseizoen verloopt voorspoedig. Een verschil met 2014 is dat de eerste snede twee weken later was. 'Maar ik vind het grasaanbod iets constanter,

waardoor we al zo'n vijf dagen zijn ingelopen. Ik ben dan ook tevreden en verwacht dat we op 75 hectare land rond de boerderij met vijf maaisnedes zeker een gemiddelde hectareopbrengst van zo'n 12 ton droge stof halen.'

Weidegang bouwsteen

Schep vindt eigenlijk dat er nog meer gras van het land moet komen. Met alleen maaien zou dat ook zeker lukken, denkt hij. Maar weidegang is een belangrijke bouwsteen onder zijn verdienmodel. 'Dan moet je accepteren dat je iets minder van het land haalt. Naar mijn idee beseffen collega's onvoldoende dat weiden de "license to produce" is voor de melkveehouderijsector in Nederland.' Over dit jaar zegt hij: 'Ik ben tot dusver erg tevreden over het verloop van het

weideseizoen. We hebben nauwelijks verregende dagen gehad en ook weinig dagen dat het te heet was.' Op de hittegolf in juni anticipeerde Schep tijdig door de koeien alleen 's avonds en 's nachts te laten weiden. Daardoor bleef het melkproductieverlies beperkt tot hooguit 0,5 liter per dag, waar dat in voorgaande jaren soms wel 2 liter per dag was.

Op blokken van circa 12 hectare weidt hij dagelijks 470 melkkoeien, wat op veengrond met een hoog waterpeil een grote uitdaging is. Hij is dan ook blij dat het is gelukt om onderwaterdrainage bij de politiek op de agenda krijgen. In het veenweidegebied in de Krimpenerwaard start in 2016 een pilot met enkele melkveehouders. Het biedt nieuwe kansen voor verlenging van het weideseizoen. |

Status van de plannen voor 2015

- Aan de slag met de KringloopWijzer
- Tien percelen grasland in het najaar doorzaaien
- Hectare-opbrengst ruim boven de 12 ton droge stof zien te krijgen
- Onderwaterdrainage op de agenda krijgen

Namen: **Cees Sikkenga en Jitske Bleker**
 Aantal koeien: **180**
 Aantal hectaren: **144**
 Uitdaging: **eiwit benutten bij biologisch boeren**

➔ Kijk nu op www.veeteelt.nl/voeding voor een video over de grasteelt bij Cees Sikkenga

Cees Sikkenga: 'Het grasseizoen is voor ons nu pas begonnen'

60 hectare minder graskuil

Te snel schoot het gras in bloei, telkens weer. Dat volle gewas wilde er de eerste vijf maanden van dit grasseizoen maar niet komen op het biologische melkveebedrijf van Cees Sikkenga (56) en Jitske Bleker (55). Het was vaak te koud en te droog. 'We maaiden vooral sprietten, maar geen massa en ruw eiwit', concludeert Sikkenga.

In de sleufsilos in Bedum ligt minder wintervoorraad dan in 2014. Dat ligt niet aan de 40 hectare maaipercelen met rode klavers. Die halen de 11,5 ton droge stof van vorig jaar waarschijnlijk nog wel. Het knelpunt zit bij de weidepercelen. Vorig jaar lukte het om 180 koeien op 25 hectare weide te houden. Dit jaar was bijna het dubbele aantal hectares nodig. 'We hebben daardoor zeker 60 hectare gras minder aan de bult.'

Ook de kwaliteit van het gras hield niet over. Er is door de geringe mineralisatie weinig eiwit geoogst. Het melkureum lag zelfs enige tijd rond de tien.

Smakelijk was het gras overigens wel, het zonrijke 2015 bracht veel suikers in het gewas. Toch lukte het niet om de melkproductie op peil te houden. Die lag met gemiddeld 23 kilo duidelijk lager dan de 26 kilo van vorig jaar.

Gras goed op gang

Pas in de laatste week van juli kreeg Sikkenga het gevoel dat de grasgroei eindelijk op gang kwam. Hij kuldte toen 30 hectare in, daarna kwam er warmte en regen, en dus de dichte, homogene en snel groeiende grasmatten. Die had hij liever wat eerder gehad. Vooral omdat dure eiwitbrok de noodzaak om veel eiwit uit

gras te halen groot maakt. 'Met slechts 170 kilogram stikstof uit dierlijke mest blijft dat een grote uitdaging', stelt Sikkenga.

Pakken we de plannen voor 2015 er bij, gepresenteerd in de maarteditie, dan zijn die redelijk gerealiseerd. De drogestofopbrengst van de maaipercelen is dan misschien niet hoger dan vorig jaar, maar het evenaren van de opbrengst in dit moeizame jaar voelt toch als winst. En Sikkenga is hoopvol dat er dit najaar nog aardig eiwit van het land komt. Te meer omdat door klavers en mineralisatie het eiwitaanbod dan hoog is. De laatste weken schoonde hij volop weide om de koeien in september en oktober mooie percelen aan te bieden voor beweiding en stalvoeren. 'Ik heb sterk het gevoel dat het grasseizoen nu pas begonnen is.'

Status van de plannen voor 2015

- Opbrengst van 11,5 ton droge stof op maaipercelen omhoog krijgen
- Stoppen met zwaar natuurbeheer voor een hogere grasopbrengst
- Na tien jaar weer 8,5 hectare mais in bouwplan
- Twintig hectare land graslandvernieuwing met gras-klavermengsel

Naam: **Geert Cools**
 Aantal koeien: **52**
 Aantal hectaren: **20**
 Uitdaging: **hoge productie en weidegang**

➔ Kijk nu op www.veeteelt.nl/voeding voor een video over de grasteelt bij Geert Cools

Geert Cools: 'Opbrengst als in 2014, maar de koeien vreten het beter'

Een smakelijk grasjaar

Eerst was er het droge voorjaar, toen volgde een droge zomer. Maar elke keer als Geert Cools (55) weer een gras-sneede had gemaaid, moest hij concluderen dat de opbrengst best wel goed was. 'Als ik het analyseer, denk ik dat we in deze streek elke keer net op tijd een gepaste hoeveelheid regen hebben gehad', zegt de melkveehouder uit het Belgische Lotenhulle.

Het bedrijf van Cools in Oost-Vlaanderen telt 52 koeien en 20 hectare zandgrond met een diepe zwarte laag. Op 10 hectare zaait hij Italiaans raaigras. Na de eerste snede komt daar mais in, zodat er in één jaar veel droge stof van het land komt. De overige 10 hectare is Engels raaigras, dat afwisselend wordt gemaaid en beweid. Gemiddeld haalde hij in drie snedes tot dusver 8,2 ton droge stof van het land. Hij

hoopt en rekest erop dat daar nog twee sneden van elk ruim 2 ton droge stof bijkomen.

Zijn conclusie is dat de grasopbrengst en de graskwaliteit dit jaar vergelijkbaar zijn met vorig jaar. 'Het grote verschil met vorig jaar vind ik de smakelijkheid. De koeien en het jongvee vreten het gras zowel in de wei als uit de kuil beter. Hij heeft daar wel een verklaring voor: 'Vorig jaar was het vaker nat. Droog weer geeft voedingswaarde en maakt het gras smakelijk. Bij nat weer ruik je de grond in het gras en dat vermindert de opname.'

40 procent droge stof

Voor de graskuil streeft Cools naar een percentage van 40 procent droge stof. Dit levert in zijn ogen de beste voederwaarde op. De kuilanalyses van de eerste snede

laten zien dat hij hier precies op uitkomt. Over andere doelstellingen, zoals met goed gras de krachtvoerkosten met 125 euro per koe verlagen en de veeartskosten laag houden door ruwvoer met voldoende structuur te winnen, is hij ook hoopvol gestemd. 'Maar pas begin 2016 kan ik op deze doelstelling een goed antwoord geven.'

De meeste zorgen op dit moment baart de melkprijs. Cools levert melk aan FrieslandCampina in Aalter. Die betaalt een basisprijs van 26 cent bij 4,2% vet en 3,5% eiwit. Vorig jaar was dat ruim 10 cent hoger. Cools reduceerde de kosten door over te stappen op een goedkopere brok en de hoeveelheid krachtvoer zo'n 30 procent te verminderen. Het gevolg is wel dat Cools zijn melkproductie per koe iets zag zakken: van 11.000 naar 10.750 kilo. |

Status van de plannen voor 2015

- Met onder andere goed gras krachtvoerkosten met 125 euro per koe verlagen
- Kuil met een drogestofpercentage van 40 procent van het land halen
- Met voldoende structuur in gras veeartskosten verder verlagen
- Melkproductie handhaven op 11.000 kg per koe

Naam: **Edwin Dinkelman**
 Aantal koeien: **175**
 Aantal hectaren: **67**
 Uitdaging: **aandeel vers gras
 in de koe verhogen**

➔ Kijk nu op www.veeteelt.nl/voeding voor een video over de grasteelt bij Edwin Dinkelman

Edwin Dinkelman: 'Twee halve in plaats van twee hele wagens voor het voerhek'

Te lichte stalvoersnedes

'Droogte.' Het antwoord op de vraag wat het kenmerk is van grasseizoen 2015 voor Edwin Dinkelman uit Lochem is in één woord te vatten. Het is, ondanks het groeizame weer van de laatste weken, dan ook twijfelachtig of de vier grasdoelstellingen voor dit seizoen nog worden gehaald.

Dinkelman (32) boert in maatschap met zijn ouders Jan (62) en Ennie Dinkelman. Zijn vrouw Lotte (31) werkt mee. Ze melken 175 koeien en hebben 67 hectare land in gebruik. Half april begint het bedrijf met eenmaal daags stalvoeren, van half mei tot half september is dat tweemaal. Daarna bouwen ze af naar eens per dag. De koeien opstallen in combinatie met stalvoeren is een bewuste keuze. Dinkelman vindt dat dit zowel kwalitatief als kwantitatief de meeste opbrengst geeft.

Nog meer vers gras voor de koeien krijgen en minder gras inkuilen was het parool voor 2015. Dat is niet gelukt. Dinkelman: 'Tot eind juli is het eigenlijk continu te droog geweest. Daardoor maaiden we beduidend lichtere snedes voor stalvoeren. De meeste dagen kwamen er twee halve in plaats van twee hele opraapwagens voor het voerhek. En twee volle wagens gras, dat is toch wel het ideaal voor mij.'

Moeite met ureumpeil

De smakelijkheid van het gras was wel goed. Maar een andere doelstelling, veel hoog kwalitatief ruwvoer verbouwen, stond eveneens onder druk. De droogte zorgde ervoor dat het verse gras lange tijd meer stengel dan blad bevatte. Daardoor had het melkveebedrijf moeite om

het ureum op peil te houden. 'Ondanks dat we dit voorjaar minder drijfmest uitreden vanwege een hogere mestafvoer, was de eerste snede van goede kwaliteit. De zomersnedes zijn minder goed.'

Dinkelman hoopt net als vorig jaar tot begin november nog te kunnen stalvoeren. Toch zal er voor het eerst sinds jaren misschien ook een deel van het herfstgras de kuil ingaan. 'Dat strookt niet met onze strategie, maar de kuilplaat is dit keer nog niet vol. Ik schat dat er minstens 20 procent minder ligt dan vorig jaar.'

De drogestofopbrengst van 13,5 ton per hectare van vorig jaar omhoog brengen blijft naar alle waarschijnlijkheid een utopie. 'Het weer heb je niet in de hand. Dan moet je soms je doelen bijstellen.'

Status van de plannen voor 2015

- Smakelijk gras voor het voerhek aanbieden
- De drogestofopbrengst van 13,5 ton per hectare omhoog brengen
- Aandeel vers gras in de koe verhogen ten koste van kuilgras
- Veel hoog kwalitatief ruwvoer verbouwen